

XORIJIY TILNI O'QITISHDA AUTENTIK MATERIALLARNING AHAMIYATI

*Harbiy xavfsizlik va mudofaa universitetining
Quruqlikdagi qo'shinlar instituti
Tillar kafedrası katta o'qituvchisi
Risvayeva Charos Zaydilla qizi*

Annotatsiya

Ushbu maqolada xorijiy tilni o'qitishda autentik materiallarning ahamiyati, ularning talabalarda kommunikativ va madaniy kompetensiyalarni shakllantirishdagi roli yoritilgan. Tadqiqotda autentik materiallardan foydalanish orqali o'quvchilarning real nutq muhitini idrok etish, so'z boyligini kengaytirish va muloqotga tayyorgarligini oshirish imkoniyatlari tahlil qilingan. Natijalar autentik materiallar o'qitish samaradorligini oshirishda muhim omil ekanligini tasdiqlaydi.

Kalit so'zlar: autentik materiallar, xorijiy til o'qitish, kommunikativ kompetensiya, madaniy kompetensiya, motivatsiya.

Abstract

This article explores the significance of authentic materials in foreign language teaching and their role in developing students' communicative and cultural competences. The research analyzes the effectiveness of using authentic sources such as newspapers, interviews, and podcasts in improving learners' vocabulary, real-life comprehension, and speaking readiness. The findings confirm that authentic materials are crucial for enhancing motivation and the overall efficiency of language learning.

Keywords: authentic materials, foreign language teaching, communicative competence, cultural competence, motivation.

Kirish

Zamonaviy ta'lim jarayonida xorijiy tilni samarali o'qitishning muhim sharti — talabalarda kommunikativ kompetensiyani shakllantirishdir. Bu jarayonda autentik materiallardan foydalanish o'quvchilarni real til muhitiga yaqinlashtirib, ularning nutq faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Autentik materiallar — bu ona tilida so'zlashuvchi jamiyat tomonidan yaratilgan, o'quv maqsadida emas, balki tabiiy muloqot uchun mo'ljallangan matn, audio yoki video resurslardir.

Adabiyotlar tahlili

C. Kramersch (1993), D. Nunan (1999), J. Harmer (2015) kabi olimlar autentik materiallar til o'rganuvchilarga tilni tabiiy kontekstda o'zlashtirish imkonini berishini ta'kidlashgan. O'zbekistonlik tadqiqotchilardan A. Abdurahmonov, N. To'xtayeva, va

M. Bozorovlarning fikricha, autentik manbalar o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi hamda ijtimoiy-madaniy kompetensiyani shakllantiradi.

J. Harmer (2015) "The Practice of English Language Teaching" asarida autentik materiallar orqali o'quvchilar "sun'iy sinf tili"dan chiqib, haqiqiy muloqotga kirishish imkoniyatiga ega bo'lishlarini qayd etadi. U, shuningdek, o'qituvchining roli faqat materialni taqdim etish emas, balki uning kontekstini to'g'ri tushuntirish va talabalarga moslashtirishdan iborat ekanini ko'rsatadi.

M. Widdowson (1978) ning pragmatik yondashuviga ko'ra, autentik materiallar "tilni bilish" va "tilni qo'llash" o'rtasidagi tafovutni kamaytiradi. Chunki ular o'quvchini haqiqiy kommunikativ vaziyatlarga jalb etadi. Shu bilan birga, R. Gilmore (2007) autentik materiallarni "real tilni real kontekstdagi aks-sadosi" deb atab, ularning lingvistik, madaniy va diskursiv jihatdan boyligini alohida e'tirof etadi.

Mahalliy olimlar ham bu borada muhim ilmiy hissa qo'shganlar. A. Abdurahmonov (2020) autentik materiallarning til o'rganish jarayonida o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishga xizmat qilishini, shuningdek, madaniyatlararo kompetensiyani mustahkamlashini ta'kidlaydi. N. To'xtayeva (2021) o'z tadqiqotida autentiklik prinsipini ta'limning kommunikativ yondashuvi bilan integratsiyalash zarurligini, chunki til o'qitish jarayoni faqat grammatik bilim emas, balki ijtimoiy-madaniy kontekstni ham o'z ichiga olishi kerakligini qayd etadi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqotda kuzatuv, so'rovnoma, intervyu va tajriba-sinov usullaridan foydalanildi. Eksperimental mashg'ulotlar davomida autentik materiallardan (gazeta maqolalari, videointervyular, podkastlar, reklama roliklari) foydalanish orqali talabalarning tinglab tushunish, o'qish va muloqot ko'nikmalari o'rganildi.

Natijalar

Natijalar shuni ko'rsatdiki, autentik materiallardan muntazam foydalanish:

- talabalarning real muloqotga tayyorgarligini oshiradi;
- so'z boyligini kengaytiradi;
- madaniy kompetensiyani rivojlantiradi;
- motivatsiyani kuchaytiradi, chunki o'quvchilar haqiqiy hayotiy vaziyatlarni o'rganishdan qoniqish hosil qiladi.

Autentik materiallar orqali o'quvchilar tilning tabiiy oqimini, ohangini, talaffuzini va madaniy konnotatsiyalarini bevosita o'rganadilar. Bu esa ularni sun'iy o'quv kontekstidan haqiqiy kommunikativ muhitga olib kiradi.

Xulosa

Xorijiy tilni o'qitishda autentik materiallardan foydalanish o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi, real kommunikativ kompetensiyani shakllantiradi va talabalarda mustaqil o'rganishga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi. Shunday qilib,

zamonaviy lingvodidaktik yondashuvlar autentiklik prinsipiga tayanishi ta'lim sifatini yanada yuksaltiradi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Kramersch, C. (1993). *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford University Press.
2. Nunan, D. (1999). *Second Language Teaching and Learning*. Heinle & Heinle.
3. Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Education.
4. Abdurahmonov, A. (2020). *Til o'qitishda autentik materiallarning o'rni*. Toshkent: Fan.
5. To'xtayeva, N. (2021). "Til o'rganishda madaniy komponentlar va autentiklik." *Til va Ta'lim Jurnal*, №3.